

STORTINGET

Lovvedtak 74

(2022–2023)

(Første gangs behandling av lovvedtak)

Innst. 441 L (2022–2023), jf. Prop. 58 L (2022–2023)

I Stortingets møte 30. mai 2023 ble det gjort følgende

vedtak til lov

om endringer i sameloven (endringer i språkregler)

I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold gjøres følgende endringer:

§ 1-5 skal lyde:

§ 1-5 *Samiske språk*

De samiske språkene og norsk er likeverdige språk. Sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk skal være likestilte med norsk etter bestemmelsene i kapittel 3.

§ 2-1 tredje ledd skal lyde:

Sametinget kan delegeres myndighet til å forvalte de bevilgninger som bevilges til samiske formål over det årlige statsbudsjett. Departementet fastsetter reglement for Sametingets økonomiforvaltning. *Sametinget kan gi forskrift om fordeling og bruk av tilskudd.*

Overskriften til § 2-15 skal lyde:

§ 2-15 *Pensjonsordning*

Overskriften til kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Samiske språk

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1 *Definisjoner*

I dette kapitlet menes med:

- a. *forvaltningsområdet for samiske språk: kommuner inndelt i kategoriene språkutviklingskommuner, språkvitaliseringskommuner og språkstimuleringskommuner, og fylkeskommuner, som Kongen i for-*

skrift har fastsatt at skal inngå i forvaltningsområdet for samiske språk,

- b. *offentlig organ: ethvert organ for stat og kommune som har en tjenestekrets som helt eller delvis omfatter en av kommunene i forvaltningsområdet for samiske språk, og fylkeskommuner som Kongen i forskrift har fastsatt at skal inngå i forvaltningsområdet for samiske språk.*

§ 3-2 skal lyde:

§ 3-2 *Oversettelse av regler. Kunngjøringer og skjema*

Over og forskrifter av særlig interesse for hele eller deler av den samiske befolkning, skal oversettes til *samiske språk av det departementet som har ansvaret for loven eller forskriften. Kommunene og fylkeskommunene har ansvaret for å oversette lokale forskrifter av særlig interesse for hele eller deler av den samiske befolkning til samiske språk.*

Kunngjøringer fra offentlige *organer* som særlig retter seg mot hele eller deler av befolkningen i forvaltningsområdet for *samiske språk*, skal skje både på samisk og norsk. *Ansvaret ligger hos det organet som offentliggjør kunngjøringen.*

Papirbaserte og digitale skjema til bruk overfor et offentlig organ i forvaltningsområdet for *samiske språk* skal foreligge både på samisk og norsk. *Dette gjelder likevel ikke landsomfattende organer. Ansvaret ligger hos det organet som utarbeider skjemaet.*

Det offentlige organet skal vurdere hvilket eller hvilke språk det skal oversettes til. I vurderingen skal det tas hen-

syn til hvem informasjonen retter seg mot og hva informasjonen dreier seg om.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3 Rett til svar på samisk

Den som henvender seg skriftlig på samisk til en språkutviklingskommune, språkvitaliseringskommune eller fylkeskommune i forvaltningsområdet for samiske språk, har rett til skriftlig svar på samisk. Det samme gjelder ved skriftlige henvendelser til et statlig organ som har en språkutviklingskommune eller en språkvitaliseringskommune i sin tjenestekrets.

Den som henvender seg muntlig på samisk til en språkutviklingskommune, har rett til samtidig muntlig svar på samisk. Det samme gjelder ved muntlige henvendelser på samisk til en fylkeskommunal tannklinikk eller til et lokalt statlig organ, som har tjenestekrets i en språkutviklingskommune. Retten gjelder likevel ikke ved muntlige henvendelser til offentlig ansatte som utfører oppdrag utenfor organets kontor.

Den som henvender seg muntlig på samisk til en språkvitaliseringskommune, har rett til muntlig svar på samisk. Det samme gjelder ved muntlige henvendelser på samisk til en fylkeskommunal tannklinikk eller til et lokalt statlig organ, som har tjenestekrets i en språkvitaliseringskommune. Retten gjelder likevel ikke ved muntlige henvendelser til offentlig ansatte som utfører oppdrag utenfor organets kontor.

Den enkelte har rett til svar på samisk på det eller de samiske språkene som er i bruk og som har tradisjonell geografisk tilknytning til det offentlige organets tjenestekrets.

Rett til svar på samisk gjelder ikke overfor offentlige organer som er landsomfattende, med mindre annet følger av forskrift fastsatt av Kongen.

Ny § 3-3 a skal lyde:

§ 3-3a Informasjon om språkkrettigheter

Offentlige organer som er omfattet av bestemmelsene i §§ 3-3, 3-4, 3-4 a, 3-4 b og 3-5, skal aktivt informere om retten til å bruke samisk.

§ 3-4 skal lyde:

§ 3-4 Domstoler

For domstoler med embetskrets som helt eller delvis omfatter forvaltningsområdet for samiske språk, gjelder i tillegg følgende regler om bruk av samisk:

1. Enhver har rett til å inngi prosesskriv med bilag, skriftlige bevis eller andre skriftlige henvendelser på samisk. Skal domstolen formidle henvendelsen til en motpart, sørger den for oversettelse til norsk. Oversettelse kan unnlates dersom motparten samtykker.
2. Enhver har rett til å henvende seg muntlig til domstolen på samisk dersom rettergangslovgivningen gir adgang til muntlig istedenfor skriftlig henvendelse.

Har domstolen plikt til å nedtegne henvendelsen, kan den som fremmer henvendelsen, kreve at nedtegnelsen skjer på samisk. Et slikt krav bryter ingen frist. Nr. 1 andre og tredje punktum gjelder tilsvarende.

3. Enhver har rett til å tale samisk i rettsmøter. Skal noen som ikke kan samisk delta i forhandlingene, brukes en tolk som retten har oppnevnt eller godkjent.
4. Når en part begjærer det, kan rettens leder bestemme at forhandlingsspråket skal være samisk. Nr. 3 andre punktum gjelder tilsvarende.
5. Er forhandlingsspråket samisk, kan rettens leder bestemme at også rettsboken skal føres på samisk. Domstolen sørger for oversettelse til norsk.
6. Domstolen sørger for at rettsbøker som er skrevet på norsk, oversettes til samisk når en part krever det. Et slikt krav bryter ingen frist.

Ny § 3-4 a skal lyde:

§ 3-4 a Husleietvistutvalget

Reglene i § 3-4 første ledd nr. 1 og nr. 2 gjelder også i Husleietvistutvalget. Reglene i § 3-4 første ledd nr. 3 og nr. 4 gjelder så langt de passer for saker som er gjenstand for muntlig behandling eller mekling i Husleietvistutvalget. Husleietvistutvalget skal sørge for at vedtak eller forlik skrevet på norsk, oversettes til samisk når en part krever det. For kostnader til oversettelser gjelder rettsgebyrloven § 2 andre ledd tredje punktum.

Ny § 3-4 b skal lyde:

§ 3-4 b Politi og påtalemyndighet

For politi og påtalemyndighet med tjenestekrets som helt eller delvis omfatter forvaltningsområdet for samiske språk, gjelder i tillegg følgende regler om bruk av samisk:

1. Enhver har rett til å tale samisk i avhør på organets kontor.
2. Enhver har rett til å bruke samisk ved muntlig anmeldelse og rettsmiddelerklæring.

Ny § 3-4 c skal lyde:

§ 3-4 c Kriminalomsorgen

For kriminalomsorgens anstalter i Troms og Finnmark gjelder i tillegg følgende regler om bruk av samisk:

1. Innsatte har rett til å bruke samisk ved muntlig rettsmiddelerklæring til fengselsmyndigheten.
2. Innsatte har rett til å bruke samisk overfor hverandre og overfor sine pårørende.
3. § 3-5 gjelder tilsvarende for innsatte.

§ 3-5 skal lyde:

§ 3-5 Utvidet rett til bruk av samisk i helse- og omsorgsinstitusjoner

Den som ønsker å bruke samisk for å ivareta egne interesser overfor offentlige helse- og omsorgsinstitusjo-

ner og barnevernsinstitusjoner i språkutviklingskommuner og i språkvitaliseringskommuner, har rett til å bli betjent på samisk.

Retten gjelder ikke overfor landsomfattende offentlige helse- og omsorgsinstitusjoner og barnevernsinstitusjoner, med mindre det følger av forskrift fastsatt av Kongen.

§ 3-6 skal lyde:

§ 3-6 *Individuelle kirkelige tjenester*

Enhver har rett til individuelle kirkelige tjenester på samisk i Den norske kirkes menigheter i språkutviklingskommuner og språkvitaliseringskommuner.

§ 3-7 skal lyde:

§ 3-7 *Rett til utdanningspermisjon*

Ansatte i offentlige organer har rett til permisjon med lønn for å skaffe seg kunnskap i samisk dersom organet har behov for slik kompetanse. Retten kan gjøres betinget av at den ansatte forplikter seg til å arbeide for organet en viss tid etter utdanningen.

§ 3-9 skal lyde:

§ 3-9 *Samisk i kommuneadministrasjonen og folkevalgte organer*

I språkutviklingskommuner skal samisk være likestilt med norsk internt i den kommunale administrasjonen og i kommunestyret. Kommunestyret kan selv bestemme at samisk skal være likestilt med norsk i andre folkevalgte organer, med unntak av direkte valgte kommunedelsutvalg og interkommunale folkevalgte organer.

I øvrige kommuner kan kommunestyret selv bestemme at samisk skal være likestilt med norsk i hele eller deler av den interne kommunale administrasjonen, og i folkevalgte organer med unntak av direkte valgte kommunedelsutvalg og interkommunale folkevalgte organer.

§ 3-10 skal lyde:

§ 3-10 *Samisk språk- og kulturtilbud*

Språkstimuleringskommuner skal sørge for et samisk språk- og kulturtilbud til barn, unge og eldre.

§ 3-12 andre ledd skal lyde:

Sametinget tildeler midler til kommuner og fylkeskommuner for gjennomføringen av reglene i kapittelet her.

Ny § 3-13 skal lyde:

§ 3-13 *Kommunal og fylkeskommunal planlegging*

Fylkeskommuner og kommuner i forvaltningsområdet for samiske språk skal drøfte utfordringer for samisk språk i regional planstrategi og kommunens planstrategi, jf. plan- og bygningsloven §§ 7-1 og 10-1. Overordnede mål for å styrke samisk språk skal fastsettes i regional plan etter plan- og bygningsloven § 8-1. Kommunen skal fastsette sine mål for å styrke samisk språk som en tematisk kommunedelplan eller i kommuneplanens samfunnsdel, jf. plan- og bygningsloven § 11-1 tredje ledd og § 11-2.

Ny § 3-14 skal lyde:

§ 3-14 *Rekruttering av ansatte med samiskspråklig kompetanse*

Kommuner, fylkeskommuner og statlige offentlige organer som har behov for ansatte med samisk språkkunnskap for å kunne utføre sine oppgaver, kan etterspørre samisk språkkunnskap som en ønsket eller nødvendig kvalifikasjon når det lyses ut stillinger.

Ny § 3-15 skal lyde:

§ 3-15 *Forskriftshjemler*

Kongen gir forskrift om hvilke kommuner og fylkeskommuner som skal inngå i forvaltningsområdet for samiske språk, og hvilke kommuner som skal regnes som språkutviklingskommuner, språkvitaliseringskommuner og språkstimuleringskommuner.

Kongen kan gi forskrift om at bestemmelsene i dette kapittelet også skal gjelde helt eller delvis for andre statlige offentlige organer, fylkeskommunale enheter eller for privat rettssubjekt når det treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift på vegne av stat, fylkeskommune eller kommune.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Masud Gharakhani

president

